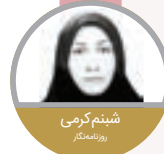

کلیدی برای آینده روشن

نیم

شیم کریمی
روزنامه‌نگار

در روزگار کنونی، در همین حوالی زنان بسیاری هستند که سایه‌وار کودکان یا والدین خود را در پناه گرفته و در برابر ناملایمات زندگی به‌عنوان «سرپرست خانوار» سپر بالای آنان شده‌اند. یک تنه به جنگ مشکلات رفته و خود همان سایه باقی مانده‌اند.

جامعه ایرانی از دیرباز تاکنون خرده‌فرهنگ‌هایی را با خود یدک کشیده است که هر یک از آن‌ها سویه تاریخی خود را دارد. از آنجا که کشور ما در ادوار گوناگون تاریخی مورد هجوم دشمنان مختلفی قرار گرفته است، نان‌آور شدن مردان و خانگی شدن زیست‌زنان که در زمان خود با هدف حمایت و در امان قرار دادن آن‌ها در پس دیوارهای خانه انجام می‌گرفته، به مرور به یک فرهنگ تبدیل شده است که امروز هم چنان در بسیاری از خانواده‌ها سنتی پسندیده به حساب می‌آید. اما تغییر ساختار اقتصادی و اجتماعی و پیشرفت‌های روز دنیا نیاز به افزودن سطح آگاهی و تحصیلات و حضور زنان در بطن جامعه را به نحوی رقم زده است که یک جامعه آگاه را حاصل تربیت فرزندان از سوی مادران فرهیخته می‌دانیم. با وجود این، حضور هم‌زمان بانوان در جامعه و خانه گاهی آسیب‌های احتمالی این تداخل وظیفه را به دنبال دارد زیرا به واسطه تضادهای موجود جامعه سنتی و مدرن، موانعی بر سر راه پذیرش نقش‌های متفاوت خدادادی و اجتماعی برای زنان وجود دارد و دختران ما آموزشی متناسب با زندگی واقعی نمی‌بینند. در این میان، زنان سرپرست خانوار که یکباره و به جبر روزگار چنین مسئولیتی بر دوشان نهاده می‌شود، بیش از دیگران آسیب‌پذیر خواهند بود.

افزایش آمار زنان سرپرست خانوار و در پی آن آسیب‌ها و مشکلات آن‌ها در سال‌های اخیر از مهم‌ترین تغییرات جامعه ایران در حوزه زنان و خانواده بوده است. در سال ۱۳۶۵ نسبت خانواده‌هایی که زنان سرپرست آن‌ها بودند به کل خانوارهای کشور ۷۰٫۱ درصد بوده است. این آمار در سال ۱۳۷۵ به ۸۰٫۴ رسید و براساس آخرین سرشماری مرکز آمار ایران در سال ۱۳۹۵ این نسبت به ۱۲٫۷ درصد رسیده است.

در سال‌های اخیر از دلایل افزایش زنان سرپرست خانوار، بسیاری تمایل به تشکیل خانواده‌های تک‌نفری، افزون شدن نرخ طلاق، ازدواج نکردن دوباره زنان بی‌همسر به دلیل طلاق یا فوت همسر، اعتیاد، و مهاجرت سرپرست خانواده بوده است. آمار زنان سرپرست خانوار تا اندازه‌ای با آمار آسیب‌های اجتماعی مانند نرخ طلاق، نرخ جرائم اجتماعی، تعداد زندانیان، اعتیاد و ازهم‌گسیختگی خانواده نیز وابسته است. بررسی پژوهش‌های مرتبط با زنان سرپرست خانوار در ایران در بازه زمانی ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۸ نیز نشان داده است «نداشتن امنیت اقتصادی»، «وضعیت نامطلوب اشتغال»، «تحصیلات کم»، «فشار نقش‌های شغلی و خانوادگی»، «وضعیت نامطلوب سلامت جسمانی، سلامت روانی، امنیت و سلامت اجتماعی»، «وضعیت نامطلوب سلامت روانی فرزندان»، «طرد اجتماعی» و «چالش‌های عملکردی سازمان‌های مسئول» عواملی هستند که مطلوبیت زندگی زنان سرپرست خانوار را کاهش می‌دهند.

بررسی‌های انجام‌شده هم‌چنین نشان می‌دهد توان افزایشی در ۹ محور اقتصادی، شغلی، جسمانی، روانی، فرهنگی، اجتماعی، حقوقی، فرزندان و سازمانی، مشکلات و آسیب‌های زنان سرپرست خانوار را کاهش داده و زندگی آن‌ها را بهبود بخشیده است. (ایسنا)

از این رو، با نظر به این مهم که این قشر از جامعه نیروی انسانی توانمند و ارزشمندی هستند، نباید آن‌ها را انکار کرد یا با برنامه‌های ناپخته و از سر باز کردن، نادیده‌شان گرفت. به‌عنوان نخستین اولویت سیاست‌گذاری‌ها با ایجاد توان افزایشی و روحیه خودباوری و خوددوستی در ۲ سطح خرد و کلان، مادرانی چنین مسئولیت‌پذیر و ارزشمند را باری کنیم برای تأمین اقتصادی فرزندان خود مجبور به وانهادن مقوله مهم تربیت و آموزش آن‌ها نشوند.

در نظر گرفتن امنیت اقتصادی و اجتماعی زنان سرپرست خانوار که عموماً مادر هستند در بلندمدت تأمین امنیت کل جامعه را به دنبال خواهد داشت زیرا آینده روشن جامعه منوط به تربیت استوار نسل آینده در هر خانواده خواهد بود. از این رو، چنانچه در برنامه‌ریزی‌ها به رفع مشکلات زنان سرپرست خانوار از این منظر بنگریم، بدان معناست که به لحاظ فرهنگی و نگاه جامعه، برای ایشان گام‌هایی بلند برداشته‌ایم.

شهربانو

۲۸ شهریور ۱۴۰۰
۸ دی‌الهی ۱۴۴۲ شماره ۴۴۸

(۷)

Single motherhood
is an amazing thing;
it's a blessing.

Kelly Cutrone

ریحانه صادقی

مترجم

(صدف)

برخی سازمان‌های بین‌المللی می‌گویند با ارائه خدمات رایگان به زنان سرپرست خانوار شرایط زیستن را برای آن‌ها آسان‌تر کنند

بهترین برای زنان

بزرگ کردن فرزند کاری پرمشقت و پرخرج است. انجام کارهایی مثل ادامه تحصیل در مقاطع عالی یا حتی پرداخت قبوض می‌تواند برای زنان سرپرست خانواری که به تنهایی با مشکلات مالی دست و پنجه نرم می‌کنند بسیاری دشوار باشد. اگرچه استفاده از وام‌های مختلف ممکن است برای برخی راه نجات باشد، بهره‌های بانکی بالا و بازپرداخت این وام‌ها، خود، می‌تواند برای خیلی از این زنان مشکلاتی بزرگ‌تر ایجاد کند. خوشبختانه سازمان‌هایی هستند که کمک‌هزینه‌هایی به این زنان سرپرست خانوار در دنیا اهدا می‌کنند. برخی از این سازمان‌ها عبارت‌اند از:

Emma Johnson Single Mother Grant

«اما جانسن» که خود توسط یک مادر تنهای سرپرست خانوار بزرگ شده بود، پس از اینکه همسرش او را ترک کرد، مجبور شد فرزندانش را بدون کمک او و به‌عنوان یک مادر سرپرست خانوار بزرگ کند. خوشبختانه، جانسن هیچ‌وقت اجازه نداد این مسائل مانع رسیدن او به اهداف زندگی‌اش شوند. او با استقامت در راه رسیدن به هدفش باقی ماند و در نهایت موفق شد. جانسن اکنون یک خبرنگار و بلاگر معروف و ثروتمند است. او می‌گوید آرزو دارد مادران با انگیزه‌ای نیز که مانند او مجبورند فرزندانشان را به تنهایی بزرگ کنند بتوانند مانند او به آرزوهایشان برسند. جانسن حالا از طریق «کمک‌هزینه مادران سرپرست خانوار اما جانسن» هر ماه هزار دلار به یک مادر سرپرست خانوار کمک می‌کند. زنانی که می‌خواهند این کمک‌هزینه را دریافت کنند ابتدا باید با پر کردن یک فرم برای آن درخواست بدهند تا بررسی و مشخص شود شایستگی دریافت آن را دارند.

P.E.O. International

P.E.O. «سازمان تحصیلی و بشردوستانه» یک انجمن خیریه زنان است که فعالیتش را بر کمک به زنان برای رسیدن به سرحد توانایی‌هایشان متمرکز کرده است. این سازمان گزینه‌های متعددی برای ارائه کمک‌های اقتصادی به زنان سرپرست خانوار تعریف کرده است که شامل ۶ پروژه می‌شوند. این ۶ پروژه از لحاظ الزامات و مزایا با هم تفاوت‌هایی دارند. بنابراین مادرانی که قصد ارائه درخواست برای دریافت این کمک‌ها را دارند باید با صرف زمان کافی، به انتخاب جوابی متناسب با توانایی‌ها و نیازهایشان بپردازند.

Soroptimist's Live Your Dream Awards

واژه Soroptimist ریشه لاتین دارد و به معنای «بهترین برای زنان» است. این درست همان هدفی است که این شرکت همه تلاشش را برای رسیدن به آن انجام می‌دهد. این شرکت تاکنون توانسته است از طریق جایزه Live Your Dreams (آرزویت را زندگی کن) بیش از ۲ میلیون دلار کمک‌هزینه تحصیلی به بیش از ۱۵۰۰ زن اعطا کند. Soroptimist International متشکل از ۵ فدراسیون است که در بیش از ۱۲۰ کشور فعالیت می‌کنند. فعالیت‌های این شرکت برای فراهم آوردن امکان و دسترسی به تحصیلات و ارائه آموزش‌های لازم، و با هدف توانمندسازی اقتصادی زنان صورت می‌گیرد.

www.grantsforwomen.org

